

Epistemoloji Üzerine

[mks_pullquote align="left" width="300" size="20" bg_color="#000000" txt_color="#ffffff"]"Gerçekten hakikat olan her şey proletarya için iyidir, bütün hakikatler bizim Komünizm'e varmamıza yardımcı olabilir." – **Bob Avakian**[/mks_pullquote]

*Editörün Notu: Okumakta olduğunuz bu yazı, Kazanılacak Dünya'nın 2006 sayısından alınarak tekrar düzenlenmiştir. Bu yazı aynı zamanda Bob Avakian'ın Yordam Kitap'tan çıkan, **Kültür, Sanat, Bilim ve Felsefe** adlı eserinde de bulunmaktadır.*

Elinizdeki bu metin Bob Avakian'ın (ABD Devrimci Komünist Partisi Başkanı) ile ABD DKP'nden bazı yoldaşlarla epistemoloji üzerine yürüttüğü bir tartışmaya dayanarak kaleme alınmıştır. Epistemoloji, bilgi teorisine tekabül eder. İnsanların bilgiyi nasıl edindiklerine dair belli bir anlayışın geliştirilmesini içeren epistemoloji, doğası itibariyle doğrunun ne olduğu ve insanlar tarafından nasıl bilinebileceğini ele alır. Aşağıdaki satırların kaleme alınmasında, tartışma sırasında söylenenlerin orijinal karakterlerinin kayda geçirildiği gibi muhafaza edilmesine özen gösterilmiştir. Burada yer alan ifadeler, Başkan Bob Avakian (ya da diğer yoldaşlar) tarafından önceden hazırlanmış bir sunuşa değil, tartışmanın seyri içinde yapılan yorumları içeriyor ve tartışma esnasında alınan notlara dayanıyor.

Bob Avakian: Aydınlarla yönelik olarak izlenen bu tutum, birçok sorunun derinlemesine ele alınması ihtiyacını doğuruyor. Dünyayı Fethetmek? (DF)[\[2\]](#) belgesinden bu yana, Uluslararası Komünist Hareket (UKH) tarihinin birçok yönünden epistemolojik anlamda bir kopuşu getirmekteyim. Burada söz konusu olan tarihe, Çin ve Büyük Proleter Kültür Devrimi(BPKD) de dâhildir. Bu dönemde, proleter hakikat ve burjuva hakikat diye bir şeyin var olduğu iddia ediliyordu. Bu iddia, Çin Komünist

Partisi önderliği tarafından çıkarılan ana geneltelerin[3] birinde gündeme getiriliyordu. Çin'deki darbe üzerine kaleme aldığımız bazı polemiklerde, bu yaklaşımı hiçte eleştirel olmayan bir bakış açısıyla bizde tekrarlamıştık. Daha sonra, bu konuda kendimizi eleştirdik. Bu kopuş bizzat DF ile başladı. DF, epistemolojide ayırt edici bir duruşu temsil ediyordu-şeyleri gizleme yerine hakikatin peşine düşmeliyiz vs.-tarihimizin tümünü sorgulayan, bütünlüklü bir yaklaşımı ifade ediyordu. İşte bundan dolayı, bu fikirleri taze bir nefes olarak kabul edenlerin yanı sıra, nefretle karşılayanlar da vardı.

Uluslararası Komünist Hareket'in tarihini ve komünizmin bayrağını bir paçavra seviyesine indirgemekle suçlandık, oysa mesele aslında bu değildi. Dehşetin Sonu[4] belgesinde, sınıfsal hakikat diye bir şeyin kesinlikle söz konusu olmadığını, ama doğruya daha bütünlüklü olarak ulaşabilmeye imkân sağlayacak bir metodolojinin bulunduğu görüşünün savunulduğu geniş bir bölüm vardır. Sagan ve Gould'a (ve İsaac Asimov'a) yazılmış açık mektuplarda, bu mesele ile daha derinden uğraşılmıştır.[5] Birde benim, Jean Stuart Mill tarafından fikirler arası çekişmeye dair getirilen ve belli ölçülerde hemfikir olduğumu belirttiğim iddialara dayanarak vurgulamış olduğum bir nokta vardır. Buna göre, insanların bir argümanı, sadece ona karşı çıkanlar tarafından karakterize edildiği gibi değil, bizzat ona bütün benlikleriyle inananlar tarafından savunulduğu gibi duyabilmeleri, son derece önemlidir.

Mao'nun hiçbir zaman böylesi bir yaklaşıma sahip olmadığını söylemiyorum, ama yine de benim getirmekte olduğum görüşler epistemolojik olarak ayırt edici bir duruşu ifade ediyor. DF birçok kişi tarafından belli bir seviyede memnuniyetle karşılanmıştı: ancak buna rağmen zamanla yeniden ikiye bölündü ve bu bölünme olayların akışı içerisinde keskin bir hal aldı. DF'nin peşine takılmıştım ve beni götürdüğü yere kadar ilerleyişimi sürdürmeye devam ediyordum. Apriori bir anlayışa

sahip değildim(apriorinin buradaki anlamı, bir şeyi henüz incelemeye başlamadan, o şey hakkında sonuca varmaktır) DF’de peşinde olduğum şeyin aslında kendine göre belli bir mantığı vardı- seni belli bir yere götürüyor ve buna karşı direnirsen başka bir yere gidersin. Komünist Hareketin bu meseleler karşısında sergilediği ve sınıfsal hakikat adı altında ifadesini bulan o eski tarz yaklaşıma sıkı sıkıya sarılıp bırakmamak gibi bir vaziyet söz konusuydu ve bu halen gerçek bir problem olarak varlığını sürdürüyor.

Aydınlara yönelik olarak sergileyeceğin tutum, felsefi anlamda sorulabilecek şu iki soruyla derinden alakalıdır; sence biz ne yapmak istiyoruz? Ve proletarya neyi temsil ediyor? Stratejik Meseleler[6]’de değindiğim gibi,”proletaryanın tanrıyı andıran” pozisyonu nedir? Tartışmaya farklı bir boyut kazandırmak için şöyle yaklaşabiliriz; çıkıp bir tepenin üstüne seyreyliyorsun insanlığın yürüyüş merasimini; bazıları daha loş ve karanlık, bazıları ise daha açık ve berrak görebiliyorsun... Ve akıp giden bu enginliği ufkunla kucaklıyorsun; sonra belli bir aşamada ortaya çıkan sosyal ilişkiler ağının içinden, adına proletarya denilen bir grup doğuyor; onu meydana getiren koşullar, aynı zamanda onu belli bir noktaya, bütünüyle farklı bir dünyaya götürebilecek nitelikte. Ama ete kemiğe indirgememelisin proletaryayı; evet, gerçek insanlardan meydana geldiği doğru, ama burada mesele onun proleter bireyler şeklinde telakki edilmesi değil, bir sınıf olarak proletaryanın toplum içerisindeki pozisyonu ve yine, en temel anlamda bir sınıf olarak çıkarlarının nerede yattığıdır. Bir diğer boyutta, tarihin akıp giden bu enginliğine baktığında, aydınlarında rolünü görebilirsin. Bizim için esasen sorun yaratmakla mı meşguller? Bazı insanlar meseleye böyle bakıyor-ve bu bakış açısı, hareketimizin tarihinde keskin bir eğilim ve gerçek bir problem olarak varlığını hissettirmiştir.

Fakat ufkunu tarihin akıp giden enginliğine diktiğinde, buna çok daha farklı bakarsın. Mesela, Briand Green adında bir

fizikçi var. Fizik dünyasının bazı meselelerini kamuoyuna aktaran çeşitli kitaplar yazmış olan bu insan, relativite ve kuantum mekaniği arasında fizikçilerin henüz çözemediği koskocaman bir çelişkiden bahsediyor. Dolayısıyla, karşı karşıya bulundukları sorun şu, bir üst sentez seviyesine nasıl çıkacaksın? Peki, biz bu konuda ne düşünüyoruz? Bunu dar bir çerçevede kullanmadığımız müddetçe, büyük bir zaman kaybı olarak mı göreceğiz? Evet, bu gibi insanlarla, bu tür alanlarda yer alanlarla, genelde belli bir mücadele yürütülmelidir-ama iyi yönde. Bu alanlarda doğru bir tarzda çalışma yürütmüş olsak, insanlarla kendi çalışmaları gündeme gelen sorunlarda dâhil olmak üzere birçok sorun hakkında çok sayıda güzel mücadeleler yürütebiliriz. Ama bunu, özellikle onların bizzat içerisinde yer aldıkları çalışmalarla ve cebelleştikleri meselelerle ciddi olarak uğraşmak suretiyle yaparız. Bunu, hareketimizin tarihinde sık sık rastladığımız türden yöntemlerle değil, daha farklı yöntemlerle ele alırız. Başarmak için çaba sarf ettiğimiz, ya da başarılabilmesi için çaba sarf etmek durumunda olduğumuz şey açısından, acaba fizikçilerin dünyayı daha fazla anlamaları önemli midir?

Evet. Peki, dünyayı daha fazla anlayabilmeleri için 'dizginlerin gevşetilmesine' ihtiyaçları var mıdır? Evet. Ama aydınların fildişi kulelerinde tecrit olmalarının belli problemlere yol açtığı doğru, ancak çalışmalarını yürütebilmeleri için bir mekan ve atmosfere de kesinlikle ihtiyaçları vardır- diyen Bill Martin'in vurgulamaya çalıştığı bu noktanın meşru yanını da görmek gerekir.(Bill Martin bu açıklamaları, yakında çıkması gereken ve kendisi ile bizzat sürdürdüğüm sohbetleri de içeren bir kitabın giriş bölümünde yapmıştır.)[\[7\]](#)

Evet, tepeden inip kitlelerle haşır-neşir olmalısın, ama tepeye de çıkmak durumundasın, yoksa doğru dürüst hiç bir şey yapamazsın. Stalin-hatalarından bazıları kendisine aittir ve büyük oranda sahip olduğu metodolojik problemlerden kaynaklıdır, bir kısmı ise Lenin'den alınmış hataların

sürdürülmemse tekabül eder.(bunu DF’de değıştiştim.)

Aydınlara yönelik olarak gündeme gelen o zırılıttı(çn stuff)(dar bakış açısı), hareketimizin tarihi boyunca, Büyük Proleter Kültür Devrimi de dâhil olmak üzere, hikmet-i umumi olarak neredeyse tamamen kabul edile gelmiştir. Fakat son yirmi yıllık süreçte cereyan eden ve uğrunda bizzat savaş vermekte olduğum açık ve belirgin bir hareket, farklı bir yöne doğru yol almaktadır. Bunu tanıyor musun yoksa reddederek başka bir şeye mi yöneliyorsun? Bunun temsil ettiğı farklı çizgi ve yollar var. XXX (RCP USA içinde önder yoldaşlardan birisi)bana, ‘en önemli şeylerde birisi, senin yaptığın şeyi yapmaya devam etmendir’ demişti: ama bende ona ‘en azından onun kadar önemli olan şey seninde bunu yapmandır’ demiştim. Doğru bir çizgi etrafında birleşmiş sağlam bir çekirdeğe ihtiyacımız var-ve buna sahip olamadığımız müddetçe kişilerin fazlaca inisiyatif almaları pek iyi olmayacak. Eğer insanlar bunun yanındaysa, birçok şeyi başlatırız ve her biri değişik yönlerle gider, hatta komik yönlerle gidenler de olabilir. Ama mücadelemizi sürdürürüz ve bir yere varırız.

İnsanlık tarihini kollarının arasına nasıl alıyorsun? Dini inançlarını sahip oldukları kimlik bilincinin merkezine koyan yerli halklara ne diyeceksin? Zor-ama benim savunusunu yaptığım türden bir bakış açısı ve metodolojiye sahip olmadan teşebbüste bulunsak dahi, zerre kadar başarı şansımız yok. Buna sahip olmadığında, ya onların peşine hiçte eleştirel olmayan bir bakış açısıyla takılacaksın, ya da yoluna çıktıkları vakit gaddarca bastıracaksın. Mao’da bu yaklaşım bir ölçüde vardı. Sovyetler Birliğı’nin Müslüman bölgelerde, halkı domuz yetiştirmeye zorlama yönündeki politikasını keskin bir biçimde eleştirmişti. Ama bunu biraz daha ileriye götürmemiz lazım. Mao öleli otuz yıl oluyor. Lenin’in ölümünün üzerinden seksen yıl geçti-eğer onlardan ileriye gidemiyorsak ne yapıyoruz.

İşte bu, DF tarafından temsil edilen kopuşun başlangıcıydı: epistemolojik anlamda ayırt edici bir duruştu. Sorun, dünyanın

değiştirilmesidir ve gerçeği anlamamız lazım. Darwin ve Newton gerçeğe dair belli bir anlayış getirdi. Bunun daha sonra bazı noktalarda sınırlı ve yanlış olduğu ortaya çıktı. Bu durum- özellikle Newton için geçerliydi, Darwin temel anlamda doğrudu ve bunun savunulması son derece önemlidir, özellikle de kökten dincilerin Evrim Teorisi'ne saldırmakta oldukları bu günlerde. Ama evrim sürecine ilişkin anlayış Darwin'den de daha ileriye taşınmıştır. Evet, insanların fildişi kulelerde olmalarını istemiyoruz, ama Bill Martin'in işaret ettiği noktayı(yani aydınların çalışmalarını yürütebilmek için uygun bir ortama ihtiyaç duyuyor olmaları), bu çelişkiyi çözmek zorundayız. Bu problemi kitlelere sunmalıyız. Ve doğru bir biçimde çözemezsek, iktidarın fethedilmesinden ve hatta sosyalist bir topluma önderlik etmeye başlamamızdan sonra bile halk bizi devirir, ya da daha büyük bir ordu girdiğinde oturup kenarda bekler. Saddam Hüseyin örnektir; kendisi halkı ezen birisiydi ve halk her ne kadarda onu devirmemiş olsa da, çok daha güçlü bir ezen(ABD emperyalistleri) ondan kurtulmak için işgal gerçekleştirdiğinde, onu korumak için ayağa kalkmadılar.

İşte, sosyalizmdeki gerçek problemleri-kitlelerin günlük problemleri de dâhil olmak üzere-çözüme kavuşturmazsak bizim de başımıza gelecek olan budur. Fakat kitlelere önderlik etmek durumundayız ve hatta bu orta katmanlara çelişkileri taşıyarak onlarla mücadeleye girişmemiz gerekir. İşte biz meseleyi böyle ele alıyoruz. Peki, senin buna ilişkin eleştirin nedir? Yani, orduyu gönderip ezme harekâtı salık verme dışında. Ben idealist değilim- bazen orduya ihtiyacın olacak-ama ilk uzandığın şey o olmamalı. Çelişkiyi ortaya koyup sormalısın; bunun nasıl çözüleceği noktasında senin fikrin nedir? Ortada sağlık hizmetlerinden yoksun bir halk var. Bunu bir avuç insan bilim alanında çalışmalarını yürütebilsin derken, her zamanki muazzam eşitsizlikleri yeniden üretmeden nasıl çözeceğiz? Ya da sosyalist devletin emperyalist kuşatma altında getirdiğin çözüm nedir? Gelin boğuşalım bu mesele ile. Nasıl ele alıyoruz bunu?

Mao'da bunlar ağırlıkta yoktu demiyorum: ama benim öne sürmeye çalıştığım şey birazcık değişik bir yöne tekabül ediyor. Kitlelere güveneceksin ve bu sayede onlara problemleri taşıyacaksın, onlarla mücadele edecek, onlardan öğrenecek ve onlara önderlik edeceksin ve bütün bunları yaparken de, aralarından geniş kesimleri kazanacaksın. Ben bu yolda tek başıma olmak istemiyorum-bu hiçbir işe yaramaz, şeyleri, gitmeleri gereken yere götürmez- ben bu yolda daha fazla insan istiyorum, benim çalışmama olanak tanımalarını ve onların da çalışma yapmalarını istiyorum. Buradaki birçok insan, partimizde yer alan insanlar ve partimizin dışındaki çok sayıda insan buna katkıda bulunabilir. Bu çok iyi bir süreçtir.

Seçim, Demokrasi ve Diktatörlük, Direniş ve Devrim[8] üzerine verdiğim bir konuşmaya cevap olarak görüş belirten bir profesör, benim Stalin'e ve onun metodolojisine getirdiğim eleştirilere ve ondan çok daha iyisini yapmamızın gerekliliğine dair söylediklerime değinerek, eğer Stalin'in etrafında ona kafa tutacak birileri olsaydı, durum o kadar kötü olmazdı dedi. Ve bu profesör ayrıca şu vurguları da yaptı; 'İşte soruyorum sana. Sovyetler Birliği'nde 1921'ler ve 1930'lardan ve Çin'de BPKD'den daha iyisini nasıl başaracaksın? ...ben bu problemi şöyle görüyorum...' diyerek detaylandırdı görüşlerini, '...iktidara geldiğinde insanlar sana karşı konuşmaya başlayacaklar ve çok geçmeden orduyu çağırıp bastıracaksın onları.' Bu önemli bir nokta-gerçek bir çelişki-ve bununla ilgili olarak böylesi insanlarla ve daha genel olarak da belli bir diyalogun sürdürülmesi lazım. Ben bu çelişkiye iyi bir çözüm bulabileceğimize inanıyorum-ama bu kolay olmayacak-bu çelişkiyi bütün bir süreç boyunca doğru bir biçimde ele alabilmek gerçek bir çabayı ve mücadeleyi gerektirecek.

Burada büyük bir problem var: zamanı geldiğinde, devrimci bir durum ortaya çıktığında, maddi güçlerimizin emperyalistlerle baş edebilmesi gerekir ve biz bu sayede, sağlam çekirdeği

oluşturup meseleleri tartışmaya açabiliriz. Eğer başlıca bir mesele olarak sosyalizmi açıp seçim yarışına sokarsan gemiyi batırırsın. Yapmamız gereken, maddi bir güç yaratarak düşmanı yenmek ve yeni toplumun koşullarını bizzat tayin etmektir. Ondan sonra 'toplumu açmak' ve kitlelere bu doğrultuda önderlik etmek için yapmamız gereken bütün o diğer şeyleri yapmalıyız. İşte, hareket halindeki sağlam çekirdek ve esneklik sürecinin dayandığı nokta bundan ibarettir. (Bu başkan Bob Avakian'ın vurgulamakta olduğu 'sağlam çekirdek ve hayli esneklik' kavramına ve yaklaşımına tekabül ediyor. Başkan Avakian, bu ilkenin bizzat sosyalist topluma ve bunun yanı sıra, komünist dünya hedefimiz doğrultusunda ilerleyecek devrimci sürecin tümüne uygulanmasının gerekli olduğunda ısrar ediyor)[\[9\]](#)

Bu 'sağlam çekirdek ve hayli esneklik' meselesi, öyle kalıcı bir biçimde sonuçlandırılabilen bir mesele değildir. Her koşulda ve her seviyede sahip olduğumuz çekirdek ne kadar sağlamla, esnekliğimizin de bir o kadar geniş olması gerekir. İçinde esnekliği taşımayan bir sağlam çekirdek olamaz. Çekirdek, bir kara delik gibi ışığı emecek kadar sağlam(çv. yoğunluk anlamında) olamaz.

Bunun her iki tarafını gerçekleştirmek çok zordur. Düşmanı yenmek için maddi bir güç yaratma ve koşulları tayin etme meselesini ele al. Bu biraz-'Titanları Hatırla' filmine benziyor-Virginia Lisesi ile futbol takımının entegre edilmesine karar verilir. Futbol koçu siyah olacaktır. Ve buradan, meseleler hakkında mücadele etmeye başlarlar. 'Böylesi bir entegrasyonu istiyor musunuz' diye sorsalardı daha mı iyi olurdu? Birçok beyaz hayır diyecekti! Oysa bu yaklaşım sayesinde çok daha olumlu koşulların yaratılması söz konusu olabilmiştir. Eğer koşulları tayin etmeye muktedir isen, bu çok daha avantajlıdır. 'Hayır, sosyalist toplumda okullarda din dersinin öğretilmesini getiremezsin-eğer istersen, çocuklarınla kendine göre uygun bir zamanda bu konuları konuşabilirsin. Ama onlar resmi okula gelip bilimi,

tarihi ve gerçekliğe, doğru bir bakış açısıyla yaklaşmayı öğrenecekler.’ Peki, bu durum Papa olmadan mutlu olamayan Katoliklerle nasıl örtüşecek? Papasız Katoliklik olmaz. Ve büyük bir çelişkidir bu. Bütün bunlar zor çelişkiler, ama bu yolda ilerlemezsek hiçbir şansımız olamaz. Proletarya Diktatörlüğü üzerine yapmış olduğum konuşmada[10], öne sürdüğüm fikirlerden bazılarının bu aşamada belli çelişkileri ifade ettiğini ve bir yönelime işaret ettiğini, ama bütün bu meselelere ilişkin olarak henüz tamamlanmış bir cevap sunma çabasını temsil etmediğini söylerken samimiyetsiz bir tavır sergilemiyordum kesinlikle. Ama bütün bu yapmak istediklerimizi ele alırken, başvurmamız gereken yöntemin bu olduğuna tamamen iknaıyım. Böyle düşünüyor olmamın nedeni, hem bu yolun, bizi, gitmek istediğimiz yere götürüyor olmasından, hem de nihai hedefimiz olan komünizmle bağdaşıyor olmasından ötürüdür.

Engels’in Anti-Dühring’i, o dönemde anlaşılmış olan şeylerden birçoğunun daha sonra aşılabacağını ve yerlerine daha ileri anlayışların geçeceğini çok net ifade ediyor. Bu, doğru bir yönelim ve yaklaşımdır-hem diyalektik hem de materyalisttir, dinsel değildir. Newton’un getirdikleri bir seviyede doğrudur ama kavrayamadığı daha büyük bir realite vardı. Bu bizi de bağlıyor-anlayamadığımız birçok şey var, daha sonra keşfedilecek ve bizim bugün doğru olduğunu düşündüğümüz şeylerden bazılarını aşacak ve onların yerlerine geçecek çok şey var-ama oraya varmak için bu yoldan gitmelisin. Bu öyle bir yol ki, farklı yönlerle açılan birçok kolu var. Bütün bunları, sıkı sıkıya bir hizaya sokmadan nasıl yönlendireceksin? Bunun doğru olduğunu ne kadar çok bilince çıkarırsan, bütün bu şeyleri yapabilmene imkân tanıyacak olan sağlam çekirdeği yaratmayı da bir o kadar becerebilirsin. Bütün bunlar savunduğumuz komünizm projesinin herhangi bir çekiciliğe ve başarı şansına sahip olup olmayacağı ile alakalıdır ve olumlu anlamda, bu çelişkilerin olduğu kadar diğer çelişkilerin de çözümü noktasında yeni yolların açılmasına hizmet eder.

İşte önümüzdeki yollar bunlar ve ben meseleye böyle yaklaşıyorum-biz bu yolda yürüyecek miyiz? Yoksa yürümeyecek miyiz? Doğru mudur benim söylediklerim? Bir bütün olarak temsil ettiğimiz şeyi gözümüzde böyle mi canlandırmalıyız? Yoksa o hayali, idealist ve gerçek dünya ile hiçbir alakası olmayan bir şey midir? Onu hedeflememeli, ona ulaşmak için çaba sarf etmemeli miyiz? ‘Bunu yapmayı istersin ama yapamazsın’ diyenler doğru mu söylüyor? Cevabımız, sadece bunu yapabilmeye muktedir olduğumuz değil, ama aynı zamanda yapmamız gerekeni yapabilmemizin tek yolunun bu olduğudur. Tecrübeyi tekrarlayamazsın.(proleter devrim ve sosyalist toplum tecrübesi) Sovyetler Birliği’ni yaratmak için tekrardan Paris Komünü yapamazsın. Çok hadise yaşandı. Burjuvazinin propagandasını bir tarafa bıraksak dahi, yapılanların aynısını yapmak için, insanların aynı ilhamla dolmayacakları çok açıktır. Lakin bu devrim ve alt-üst oluşların kendi tarihi itibarıyla yığınlarda yarattığı coşkunun esas olduğunu anlayabilmelidirler. Çin Devrimi, kendisinden öncesine kıyasla çok daha iyiydi ve bugünkü Çin’de yaşananlara kıyasla da çok daha iyidir. Ama bu, insanlara, aynısını tekrardan yapmasına ilham verebilecek kadar yeterli değildir. Zaten bunu yapmayı da istememelidir insanlar. Benim burada savunduğum şey, bir demet idealizm midir? Yoksa ilerleyebilmemizin tek yolu mudur?

Objektif ve Partizan: Hakikate Varmak

(çv. Notu: partizan burada, davadan yana taraf tutmak ve bu yönüyle meselelere taraflı yaklaşmak anlamında kullanılıyor.)

Bob Avakian Devam Ediyor: Feigon’un Mao üzerine yazmış olduğu kitap[\[11\]](#), bu meseleye dokunuyor aslında. Mao yeğeniyle İncil üzerine konuşuyor-onun, İncil’e karşı kendisini nasıl bir yöntemle ‘aşılatabileceğine’ ilişkin sorusuna yanıt veriyor: “İçine sadece derinlemesine girecek ve öbür tarafından çıkacaksın.” Mao’da da böylesi bir yaklaşım vardı, başka şeylerle karışmış halde olsa da, onda bir öge olarak bulunuyordu; şeylere alabildiğince gömülme korkmama ve

hakikati arama gibi bir yanı vardı Mao'nun-hatta belki de o, buna Lenin'den daha fazla sahipti- fakat yine de buna köstek olan "politik hakikat" ve ya "sınıfsal hakikat" şeklinde bir sorunda varlığını sürdürüyordu. Üstelik bu anlayış kitleler adına ve hatta kitleleri önemsemek adına savunuluyordu. Mao, kitleleri fevkalade önemsiyordu, ama bu anlayışlar onunda kafasında dolaşıyordu. "Aşı olmaya ihtiyacın yok! Git ve oku! Öbür tarafından çıkacaksın" Mao'da buna benzer doğru şeyler kesinlikle var, ama en dar anlamda Lysenko[\[12\]](#) tarzı olmasa da belli oranda "proleter sınıf hakikati" de var.

Bir yoldaş: Peki objektif ve Partizan'ı nasıl ele alacağız(yani proletaryanın, komünistlerin bakış açılarının objektif ve partizan olduğu meselesi)?

Bob Avakian: Biz hakikate herkesten daha iyi ulaşabilecek durumda olmalıyız. Bizim bakış açımız, felsefi faydacılığın öngördüğü tarzda partizan değil. Bizim sahip olduğumuz bakış açısı ve metot en geniş anlamıyla bir sınıfa tekabül ediyor ve tarihin belli bir kesitinde ortaya çıkmış olan bu sınıf, bütün bu dalga dümenini aşıp tamamıyla dönüştürmeden, içinde bulunduğu mevcut durumdan kendisini çıkaramıyor. Bu bakış açısı proletaryanın çıkarlarına tekabül ediyor, ama dar bir biçimde değil.

İran ve Mossadık hakkında bir kitap okuyorum.(Stephen Kinzer'in kaleme aldığı "Şahın Bütün Adamları"[\[13\]](#)) Büyük çoğunluğu CIA tarafından kontrol edilen gazeteler(o dönemde İran'da) Mossadık'a muhalefet noktasında son derece kapsamlı bir siyasi seferberlik içerisindeler. Ve Mossadık, kendisine yönelen bütün saldırılara rağmen, bunlardan hiçbirini bastırmak için harekete bile geçmiyor. O an, şunu düşündüm: "Bu sağlam çekirdek ve hayli esneklik davasıyla başımıza meğer hangi kahrolası belaları sarmışım ben?!"(kahkahalar) işte bundan dolayı, sağlam çekirdeği elden bırakmayacaksın, ve biz bunun için Mussadık'tan farklıyız.

Brzezinki örneği; Rus Komünist Hareketi içerisindeki otokrasi

geleneği üzerine. Onu yanıtladım ve Rus Devrimi'nin bütün bunları yadsıdığını söyledim[14]. Ama konu üzerine daha fazla düşündüğümde, bunun tamamlanmış bir cevap olmadığını belirttim. Kendisinin burada öne sürdüğü makul bir görüş vardır. Otokratik geleneğin komünist harekete belli biçimlerde sızmış olduğunu kabul etmemiz gerekir. Bu meseleye "İki Büyük Kambur"[15]da değinmiştim.

Gericilerin sosyalist toplumda bazı kitapları yayınlamalarına izin vermeliyiz derken söylemeye çalıştığım şey "uyanıkça düzenlenmiş bir tertip" değildi. Bu gibi insanların bizi sorguya çekmelerini sağlamak iyi bir şeydir, çünkü bu sayede gerçeklik hakkında daha fazla bilgi edinmiş oluruz. Bu bizim öğrenme sürecimizin ve kitlelerin öğrenme süreçlerinin bir parçasını teşkil ediyor. Ve ustalık ister-seyyar üniversiteler ve kadın düşmanı hip-hop. (tartışma içerisinde bir diğer yoldaş, hip-hop müziğinin kitlelerin bağrında doğmasına rağmen çelişkiler içerdiği örneğini ve ayrıca "seyyar üniversiteler"in 1970'lerin Polonya'sında rejim karşıtı çizgiler taşıdığı ve bastırıldığı örneğini sunmuştu az önce). Eğer yaptığın tek şey, kitleleri böylesi bir bastırma hareketi için seferber etmekse, bu diğer biçimlerde gündeme gelen devlet baskı türlerinin aynısıdır. Kadın düşmanlığının ayyuka çıkmasına izin veremezsin; ona karşı çıkmama ve belli biçimlerde bastırmama gibi yaklaşımın olamaz. Ancak diğer taraftan, buna karşı çıkabilmeleri için kitleleri harekete geçirecek yol ve araçlara başvurmakta her zaman doğru bir yöntemle tekabül etmez. Seyyar üniversiteleri ne yapacağız? Belli bir doğrultuda faaliyetlerini sürdürmelerine izin mi vereceğiz? Yoksa kapatacak mıyız hepsini? Ne yaptıklarını bilmemiz gerekir.

Mossadık olamayız, siyasi polise ihtiyacımız var. Komplolar hakkında-sosyalizmi yıkmak için tezgâhlanacak komplolar hakkında-bilgi sahibi olmalısın. Ama her türlü muhalefeti kontrol altına almanın tek aracı olarak devlet baskısına dayanmamalısın. Hatta bazen, kendi insanların dahi böylesi

işlere girmeleri tercihin olmamalı. Çünkü bu söz konusu olduğunda, üniversiteler gerçek anlamda özgür olmayacaktır. Çünkü içerisinde senin adamlarının cirit attığı bu üniversiteler oldukça gergin ve tehdit edici bir atmosfere bürünecektir. Ama eğer yanımızda, böylesi bir bakış açısı ve metodolojiden yola çıkan, kendisini bizzat bunu uygulama işine tamamiyle adayan ve bunu(yani bu bakış açısı ve metodolojiyi) derinlemesine içselleştirmiş olan çok sayıda insanımız olmazsa, meseleyi hiçbir zaman doğru bir biçimde ele alamayız ve tökezleriz. Bu farklı bir vizyondur-hatta BPKD'nin en olumlu yanlarından bile farklıdır. Birde toplumda kargaşaya ihtiyacımız vardır. Bu da meselenin bir diğer boyutunu teşkil ediyor. Daha önce değinmiştim, farklı ve ek bir boyut olarak, toplumda entelektüel kargaşa da dâhil olmak üzere gürültü ve patırtıya kesinlikle ihtiyacımız var. Bu Mao'ya yabancı bir olgu değil. Ama Mao bunu geliştirip, bütünlüklü bir strateji seviyesine çıkarmadı.

Feigon kitabında, Mao'nun Sovyet Modelinin içinden geldiğini belirtiyor bir anlamda. Mao daha sonra "hayır" diyor, sosyalizmin inşasına ilişkin bütün bu anlayışlardan köklü bir biçimde kopmak zorunda olduklarını dile getiriyor. Bu alanda ilk teşebbüs, Mao'ya aittir. Ayrıca bunun yanı sıra BPKD'ne dair birçok şeyi içinde barındıran bütünlüklü bir stratejik yönelim boyutu vardır. Bu noktada, uzunca süreden beri şiddetli bir kavga yürütmekteyim. Burada benim çağrısını yaptığım şey, uygulama babında gerçekten son derece zor olan bir şeydir, ama bunu gerçekten yapabilmemizin yolu buradan geçiyor. Gelecekte, komünizme ulaşma hedefiyle alakalı olan her konuda insanlar çok daha ileri seviyeleri yakalayacaklar. Ancak şimdiki durumda, bizim kat etmemiz gereken süreç budur.

Bunun karşısına çıkarıldığında, BPKD'nin yarattığı en iyi şeyler bile kendi zıtlarına dönüşür. Devrim aşamalar biçiminde ilerler ve insanlar bazen çakılırlar-şeyler karşıtlarına dönüşür ve üzerlerinde kopuş gerçekleştirmek mecburiyetinde olduğumuz yeni zorunluluklar kendilerini dayattıklarında,

ileri olan şeyler artık ileri olmamaya başlarlar.

Bu yaklaşım, kitlelerle muazzam bir mücadele yürütülmesinin zorunluluğunu da içerisinde barındırır. O profesörün sorusuyla ilgili olarak konuşurken(Sovyetler Birliği'nden ve Çin'den daha iyisini nasıl yapacağımıza dair) şuna değinmem gerekti; geçmişten beri, kendilerinden daha iyi bilenler tarafından tahakküm altına alınmış ve onların akıl hocalığını kabul etmek mecburiyetinde bırakılmış bir sürü kitle var. Onlar, sosyalizm altında karşılarına çıkıp, yeni toplumun iyi olmadığını söyleyenleri dinlemek istemeyeceklerdir. Sadece ezilmiş oldukları için halkın kuyruğuna takılmamızın doğru olduğuna inanmadığımı söyledim. Onlar topluma önderlik edecek. Ve dolayısıyla, bütün bunların neyi temsil ettiği, hangi anlama geldiği noktasında, onlarla mücadele etmemiz gerekecek. Bunun yapılabilmesi için insanların, gerici fikirlerin dile getirilmesi olgusu ile sosyalist sistemi bir bütün olarak yıkmak doğrultusunda aktif anlamda çalışma yürütme olgusunu birbirinden ayırt edebilmeleri gerekir. Hatta bu da yetmez. Onların, böyle bir ayrıştırmayı yapmanın niçin önemli olduğunu da bilmeleri gerekir.

Bu soru bizzat gündeme geldiği için elimden geldiğince açmaya çalıştım. Çünkü bu, ele almakta olduğumuz meseleye stratejik bir boyut kazandıran ve BPKD'ni içerisinde barındırmanın yanı sıra, bizzat onunda ilerisine giden bir şeydir. Ve eğer, BPKD'ni savunmak adı altında, onun daha ilerisine giden yanı almamaya direnirsen, sonuçta hepsini reddetmiş olursun. Son derece hassas bir çelişkidir bu ve ustalık gerektirir. Bir taraftan, her zaman hakikate ulaşmaya çalışacaksın(ama "politik hakikate" ya da "sınıfsal hakikate" değil), diğer taraftan çekirdekten feragat etmeden nasıl önderlik edileceğini bileceksin. Bütün bunların ele alınmasında, bazı insanlar dümeni sosyal-demokrasiye kırıyorlar, bazıları da bu konuda herhangi bir problemin olduğunu toptan reddedip, Stalin'i eleştirmek bile istemiyorlar. Ve bu durumda, Stalin'i eleştirmek suretiyle birilerini soluna, birilerini sağına

almış olacağından hareketle yaklaşımının doğru olduğuna kendini ikna edebilirsin! Oysa yaklaşımının doğru olup olmadığı, onun hakikate dayanıp dayanmadığı ile alakalı olan bir durumdur.

Objektif ve Partizan şöyledir; eğer hakiki ise, bizi ilerletmenin ve gittiğimiz yere götürmenin bir parçası olmalıdır. Eğer hakiki değilse, önümüzde engel teşkil edecektir. Eğer hakiki ise, bizim temsil ettiğimiz şeyin en çirkin yanını ortaya çıkarıyor olsa dahi(örneğin o kara kitaptaki anlatımlar hakiki olsa bile), bizim kalkıp “bu nasıl oldu da yaşandı ve buna nasıl engel olmamız gerekir” dememiz gerekir. Fakat burada asıl önemli olan şey, hakiki olan her ne varsa(bizim yaptıklarımızın kötü yanlarını açığa çıkarsa bile) onu içimize alır ve onu temsil ettiğimiz şeyin parçası haline getiririz(“Kara Kitap”, “Komünizmin Hakiki Öyküsü”nü anlattığı iddia edilen ve bu anlatılanlara caniyane bir suç olarak saldıran bir kitaptır. Yalan ve iftiraların, bugüne kadar yaşanan sosyalist toplum tecrübesinin fiili eksik ve yanlışlara dair verilen referanslarla harmanlandığı bir çalışmadır[16])

İşte Partizan ve Objektifin sentezi budur. Ya komünizm ve kapitalizmle ilgili en temel hakikate bilfiil inanacağız(yani komünizmin bütün dünyada kapitalizmin yerine geçmesinin neden gerekli ve mümkün olduğuna dair bilimsel temelde yükselen bir bilgiye sahip olacağız), ya da bunu yapmayacağız ve hakikatten korkan insanlar durumuna geleceğiz.

Enstrümantalizmden (felsefi faydacılığın bir türü) daha köklü bir biçimde kopmalıyız. Gerçekliğin, amaçlarımıza ulaşmak için bir araç olarak telakki edilmesinden, kendi amaçlarımıza hizmet etsin diye çarpıtılmasından ve “politik hakikat”ten kopuşu sağlamalıyız. “bizi şoka uğratan hakikatler”in dinamiği, aynı zamanda ilerleyişimizi kamçılayan etkenlerinde bir parçasıdır. Bu dinamik, ayrıca bizim gerçekliği anlayabilmemize olanak tanıyacak o gürültü ve patırtı ortamının tahrik edilmesine de katkı sunar. Bu yaklaşım,

bilimsel materyalist nesnelliğe tekabül eder. Meseleye alabildiğince derinlemesine girdiğinde, bugün gündeme gelen bu çelişkilerin süreç içerisinde çözüme kavuşturulmaları temelinde, insanlığın yeni ve farklı bir çağa yönelebileceğini anlayacaksın. Bu durumda, yapman gereken şey, insanların senin ihmal ve eksikliklerini açığa çıkarabilmelerine olanak tanıyacak bir dinamiği harekete geçirmektir. Fakat burada anlatmak istediğim şey, her bir hatanın, yapmaya çalıştığımız her şeyi gölgede bırakacak ve etkisiz hale getirecek biçimde açığa çıkarılması değildir. Asıl olan, bizim bu açığa çıkarma eylemini stratejik anlamda memnuniyetle karşılamamız ve onu çok fazla idare etme çabası içinde bulunmamamızdır. Yani, o karşılıklı alışverişe ihtiyacın var. İnternette bana yönelik olarak çeşitli iftiralar ortaya atılmış ve resmen domuzluk derecesine varan yakıştırmalarda bulunulmuştur. Bunların bu dünyada iyi şeyler yapmaya çalışan hiç kimseye zerrece faydası yoktur.

Bu türden zararlı şeylere, bu dünyada iyi şeyler yapmak isteyenler tarafından müsamaha gösterilmemesi gerekir. Fakat bunun yanı sıra, politik bir tartışmada yürütüldü. Bu tartışma, benim bir lider olarak rolüme değiniyor ve genel anlamda komünist lideri ele alıyor. Tartışma esas itibariyle alt seviyelerde yürütülmüştü; ama en azından belli bir içeriği vardı. Peki, böylesi tartışmaların sadece mevcut durumda değil, sosyalizm koşulları altında sürdürülmeleri kötü müdür? Hayır, bu iyi bir şeydir. Sadece, halkın genel anlamda daha fazla öğrenebilmesine imkân sağladığı için değil, bizimde daha fazla öğrenmemize imkân sağladığı için iyi bir şeydir bu. Nedir burada gündeme gelen şey? Daha fazla ilerleyebilmemizin yolları nelerdir? Kurtulmamız gereken yük nedir? Eğer epistemolojiyi yakalayabiliyorsan, bunu mutlaka istersin. Bu sadece taktiksel değil, stratejik bir bakış açısidir aynı zamanda. Ve işaret ettiğimiz sürecin nasıl olması gerektiğine ve bize gerekli olan bu gürültü patırtı ortamından gitmek istediğimiz yere nasıl gidebileceğimize ilişkin olarak getirilen epistemolojik bir bakış açısına tekabül eder. Buna

sadece müsamaha göstermek değil, coşkuyla yaklaşmak-getirilen büyük küfürler nezdinde değil, daha genel bir çerçevede. Bunun iyi bir süreç olduğunu düşünüyor muyuz? Sadece şimdi değil proletarya diktatörlüğü altında da iyi bir süreç midir? Yoksa bütün bu anlayışları bir tarafa bırakıp, daha emin gözüken eski güzergâhımıza, daha önce yaptıklarımıza mı sarılalım?

Yeni bir sentezden bahsediyorum-materyalist kapsamı daha fazla olan bir epistemolojiden bahsediyorum. Lenin, Materyalizm ve Amprio-Kritisizm'i yazdığında, bu gibi anlayışlara karşı(yani "politik hakikat" ve "örgütlenme anlamında hakikat"e karşı) bir tartışma yürütüyordu. Ancak pratik Lenin, bazen felsefi Lenin'in önünde engel yaratıyordu. Acilen hesaplaşılması gereken politik zorunlulukların kendilerini dayatmış olmalarının yarattığı durum, Lenin'in çelişkileri ele alış biçiminin, Stalin'e ait bazı yönleri içermesine katkıda bulunmuştur. Buna dair birçok örnek, Kabaran Öfkeler'de(Arno Mayer'in Fransız ve Rus Devrimleri üzerine kitabı[17]) dile getirilmiştir. Bazı bölgelerde Bolşeviklerin "Mafyavari" yöntemlere başvurmaları söz konusu olabilmıştır.

Bu durum, özellikle 1917 Ekim Devrimini takip eden iç savaş döneminde gözlenmiştir. İnsanların, Bolşeviklerle savaşma noktasında gericiler tarafından örgütlenmeleri durumunda Bolşevikler, dönem dönem alabildiğince geniş kapsamlı ve acımasızca uygulanan misilleme yöntemlerine başvurabilmişlerdir. Yada insanları, sadece Kızılordu'dan firar ettikleri için değil, iç savaş koşullarında savaşmamakta ayak direttikleri için de öldürebilmişlerdir. Bazen savaşın göbeğinde aşırı tedbirlere başvurmak gerekli olabilir, ancak bir bütün olarak bakıldığında, bu tarz çelişkiler böylesi yöntemlerle ele alınmamalıdır. Bunlardan bazılarına İki Büyük Kambur'da değinmiştim-bu meseleye ilişkin olarak Lenin'i okuduğumda, "bu doğru değil" diye düşündüğüm olmuştu. Bütün bunlarla iç içe geçen epistemolojik meselelerde vardır.

Biz Komünistler, Hakikatten Yana Dururuz

Bob Avakian devam ediyor: Projemize ilişkin olarak izlenmesi gereken bütünlüklü bir yaklaşımın çerçevesini oluşturmaya çalışıyorum. Burada doğru olan ben miyim, yoksa yapmamız gerekenleri insanların bugüne kadar yaptıkları gibi yapmaktan başka çaremiz yok diyenler mi? Hatta “keşke böyle yapabilseydik, ama maalesef bunun mümkün olabileceğini sanmıyorum” diyenler bile vardır. Benim tartıştığım görüşler, projemize gerçekten de materyalist bir tarzda yaklaşmayı mı ifade ediyor? Varmamız gereken noktaya ulaşabilmemiz için, bugünden kat etmek zorunda olduğumuz mesafe acaba gerçekten bu mudur? Mukayese etme anlamında, Einstein’dan Newton’a bir yakarış mıdır bu? Yoksa bir dizi boş laftan mı ibarettir? Yani, Newtoncu fizik etrafımızdaki gerçekliği izah etmeye muktedir olduğuna göre ve ampirik delillere fazlasıyla sahip olduğuna göre, benim tartıştığım şeyi yapmamızın, komünizme varmamızın gerçekten başka hiçbir yolu yok mudur?

Benim burada tartıştığım şey, en iyimser bir yorumlamayla, ilginç ve merak uyandıran bir fikirler bütünü, ya da provakatif bir düşünce tarzı mıdır sadece? Yoksa daha öncede belirtmiş olduğum gibi, meseleyi ele alırken gerçektende sahip olmamız gereken yaklaşım mıdır?

Hatta çok daha temel bir sorun olarak, benim, hatalarını itiraf etmekte en çok zorlananların komünistler olduğuna ilişkin (ki, bunun yeryüzünde başka hiç kimsenin dünyayı yeniden yaratma çabası içinde bulunmamasıyla alakası vardır) olarak getirdiğim belirlemeyle de ilgisi olabilir. Ama bizler için, hakikate ulaşmaya çalışmanın her hangi bir önemi var mıdır?[\[18\]](#) Yoksa bizler, belli siyasi amaçlara ulaşmak için çaba sarf eden politikacılar mıyız sadece? Ve künyemizde “siyasi iktidara geleceğimiz” yazılı olduğu için, hakikate ulaşmaya dair söylenmiş olan bütün bu şeyler sadece bir dizi küçük-burjuva saçmalıktan mı ibarettir? Burada işaret edilen şey, temel anlamda iki yol meselesidir. En büyük sorunlardan

bir tanesi; biz, gerçektende hakikate ulaşmaya çabalayan insanlar mıyız? Yoksa bu, sadece bir “örgütleyici temel anlamında hakikat” sorunu mudur? Lenin bunu felsefi olarak eleştirdi “örgütleyici temel anlamında hakikat”-ve sende, pek faydalı görmediğin dini ve oportünizmi reddetmek için eleştirebilirsin. Fakat bunu farklı bir biçimde bizzat yaparken de bulabilirsin kendini.

Mao “*biz komünistler hakikatten yana dururuz-bilimsel ve dürüstüz*” dedi. Peki, bizim bu yönde bir kaygımız var mı? Yoksa sahip olduğumuz tek kaygı, her hangi bir aşamada algıladığımız kadarıyla amaç olarak benimsediğimiz şeyleri gerçekleştirebilmemize yetecek kadar hakikati bilmek midir? Yani, sadece amaçlarımıza ulaşabilmemize yetecek kadar hakikat-hatta bu yaklaşımı sadece en dar anlamıyla farz etmeyip, hakikat, bizim “dört tüm”e ulaşabilmek için ihtiyaç duyduğumuz şeydir diye ifade edilebilecek şekliyle ele alsak dahi(burada “dört tüm” komünizme varmak için gerekli olan koşulların yaratılmasına tekabül ediyor. Yani bu, Marks tarafından belirtilmiş olduğu gibi, proletarya diktatörlüğünün, bütün sınıf farklılıklarının ortadan kaldırılmasına, bu sınıf farklılıklarının üzerinde şekillenen üretim ilişkilerinin ortadan kaldırılmasına, bu üretim ilişkilerine tekabül eden bütün sosyal ilişkilerin ortadan kaldırılmasına ve bu ilişkilere tekabül eden bütün fikirlerin devrimcileştirilmesine giden zorunlu bir dönüşüm süreci olduğunu ifade ediyor)[\[19\]](#)

İkinci bir yoldaş: Temel yanıt, bizim maddi bir gerçekliğin parçası olduğumuz ve de sahnemizin ya da üzerinde çizim yaptığımız tuvalin hareket halindeki maddeden ibaret olduğu, yani çalıştığımız ya da üzerinde çalışma yaptığımız şeyin bu olduğudur. Biz şeyleri dönüştürmeye çalışıyoruz.

Tahrif edilebilirlik meselesi: Bu, dışarıdan Marksizm’e yönelik olarak getirilen büyük bir eleştiridir. Yani Marksizm aslında bilim olmadığı, Marksistlerin ince eleyip sık dokuyan insanlar olmadıkları ve bilimsel metotlara riayet etmedikleri

noktasında getiriliyor bu eleştiri. Gerçek bilimin en önemli kriterlerinden bir tanesi, onun, tabiatı gereğince tahrif edilebilir bir şey olmasıdır. Bunun ne anlama geldiğine dair yoğun oranda kafa karışıklığı var. Karl Popper örneği; Marksizm gerçek anlamda bir bilim değil, bir inançtır. Stephan Jay Gould'un gerçek bir olgu olarak evrim sürecine ilişkin getirdiği belirleme. Evrim Teorisi, tabiatı gereği tahrif edilmeye açık mıdır? Evet. Eğer, bir bütün olarak mevcut çerçeveye meydan okuyacak bir şeyle karşısına çıkabilirsen, tamamıyla yıkılır. Evrim Teorisi'nin en güçlü yanlarından birisi, uzunca zamandan beri tahrif edilmeye açık olmasına rağmen, bunun hiç kimse tarafından bugüne kadar başarılammış olmasıdır.

Biz komünistlerin, temel çelişkiye (kapitalizm vs.) ilişkin temel babında geçerli kabul ettiğimiz bazı görüşlerimiz vardır. Bu görüşler sağlam bir biçimde kanıtlanmış olsalar bile, bu, onlar arasında değişime uğrayacak ve evrim geçirecek fazla bir şey bulunmadığı anlamına gelmez. İnsan bilgisi gelişir ve madde, hiçbir zaman statik değildir. Eğer hareket halindeki maddeyle uğraşıyorsak, öğrenilebilecek çok şey vardır-hangi alanda inceleme yaparsak yapalım. Farklı bilim dalları ve bilgi kolları arasında muazzam bir çapraz dölleme durumu söz konusudur. Eğer ona-komünizme-, dini bir inanç olarak değil, bir bilim olarak bakarsan, hakikatin fevkalade bir önemi vardır. Eğer şeyleri dönüştürmeye çalışıyorsak, bunu, hakikati kavramadan gerçekleştiremeyiz. Hakikate ilişkin herhangi bir kaygımızın bulunmaması için, onu bir din derecesine indirgememiz ya da komünizmi, etik değerler bütünü olarak telakki etmemiz gerekir.

Bizim davamız bilim midir? Bunun kitleler adına hazırlanmış bir kurallar dizisinden çok büyük bir farkı vardır. Birçok insan Evrim Serisi[20]'nin kaleme alınmasının arkasında yatan sebebin, Hristiyan Faşistlerin, Evrim Teorisi'ne yönelttikleri saldırıya karşı bir savunma ve karşı-saldırı olduğunu düşündü. Bu, sebeplerden bir tanesiydi-ancak bunun

yanı sıra komünistlerin ve kitlelerin gezegenimizdeki hayatın nasıl bir evrime uğradığına dair temel bilgilerle donatılmaları son derece önemlidir.

Bu dar bakış açısı bizim ölümümüz olur. İnsanların, maddenin dönüşümünü etkileyen temel yasaları vs. bilmelerinin muazzam bir önemi var.

Bob Avakian: Önderlik yöntemlerine ilişkin olarak tartışmasını yürüttüğüm şeylerden birçoğunun bizzat hedeflediği anlayış, işin gerçeğine inildiğinde yapılması gereken şeylerin bu tür metotlarla yapılabilmelerinin mümkün olmadığı görüşüdür. Bunun sebeplerinden birisi olarak, pratik uygulamada bunun son derece dağınık bir ortama yol açacağıdır. Evet, bu gerçektende büyük bir kargaşaya yol açar. Kapıları bir biçimiyle hakikate açma, köpek balıklarının suya girmesine fırsat tanıyacaktır. Sonuçta bizimde, Stalin'e yönelik eleştirilerimiz vardır, başkaları da bu konuda kendilerine göre eleştiride bulunmuşlardır. Bir de Lenin'in, oportünizmin tek bir cümlesini yanıtlamak için kaleme aldığı on sayfalık hakikat gerçekliği vardır-ki bu, daha uzunca bir zaman boyunca dünyada doğru olarak kalmaya devam edecektir. Bir cümlelik palavraya adayacak on sayfaya her zaman sahip olamazsın- dezavantajlı bir durumdasın, insanlar bir şeyi cımbızla çekip, onu meydana getiren geniş realiteden koparabilirler. Çin'de, Büyük İleri Atılım döneminde, insanlar açlık çektiler ve açlıktan ölen insanlar oldu-fakat daha geniş anlamda bunun meydana geldiği içerik nedir? Düşmanlarımız, materyalist ya da diyalektik olmak, gerçekliğe, çelişkilere ve zorluklara kafa yormak mecburiyetinde değildiler. Bizim ise, onların karşı karşıya bulunmuş oldukları sorunları kavrama yönünde bir yaklaşımımız var ve böylesi bir gerçeklik karşısında daha iyisini nasıl yapabilirize kafa yoruyoruz. Başkaları böyle yapmaz. Onlar kendi sınıf bakış açılarıyla yaklaşırlar-ekseriyetle cehalet ve kibirliliklerini kuşanarak ilan ederler yargılarını. Bu karman çorman bir şeydir. Oturup, soyut bir ortamda bir grup bilim adamıyla Evrim Teorisi ve hakikat hakkında tartışma

yürütmüyoruz-yaradılışçıların hakikate ulaşmak gibi bir dertleri yok. Başka insanların kendilerine göre gündemleri ve kendi “politik hakikatleri” var. Dolayısıyla, “dalga kırıcı bariyerleri devir, köpekbalıklarını içeri sal” dediğin zaman ortalık ister istemez karışacaktır. Öyleyse, bu işi yapmanın en iyi yolu bu mudur? Yoksa dalga kırıcı bariyerler arkasında yüzmeli, doğrudan kıyıya yönelmeli ve kollarımızı kayığın içinden çıkarmamalı mıyız? Ve orada, uzakta köpekbalıkları var.

Dolayısıyla, benim kavgasını verdiğim şey ile “olmaz, bu işi öyle yapamazsın” arasında metodolojik, epistemolojik ve ideolojik anlamda bir karşı karşıya bulunma durumu söz konusudur. “bizi temsil eden şey bu değildir” ve “bu işi böyle yapamayız”

Biz bir grup enstrümantalist miyiz? Sadece gitmemiz gereken yerin neresi olduğuna dair sahip olduğumuz belli bir fikre ulaşma doğrultusunda hudutları belirlenmiş olan rotamızda ilerlerken, dümen başında pusulayı şaşırmamak için ihtiyaç duyacağımız miktarla mı sınırlıdır hakikat talebimiz? Bu kadarı bizim için kâfi midir? Bu geminin sonuçta yanlış limana varacağı aşikârdır. Seyir halindeyken yanlış rotaya takılıp geri dönecektir çünkü. Felsefi olarak bu işi böyle kıvıramazsın. Gerçeklik denizinde ulaşılması gereken yere, böylesi manevralar yol almak suretiyle ulaşamazsın. Gerçeklik böyle bir şey değildir. Oraya bu yolla varamayız-ya da varacağımız “orası”, bizim arzuladığımız yer anlamında “orası” olmayacaktır. Bizim için orada bir tek komünizm vardır. Bu ise, büyük ahenklik dünyası değil, olabildiğince çalkantılı bir yerdir. Ve tamda bu sebepten dolayı, getirdiğim bu anlayışı savunuyorum. Eğer bunu göremiyorsan, hareketimizin fazlasıyla uzun zamandır içerisinde bulunuyor olmasına korktuğum vaziyete gelirsin: “niye kendimizi bununla meşgul edelim ki?”

Bu boyutu gündeme getirmemin sebebi, bunun, komünistlerin geçmişteki hallerine ilişkin olarak ortaya sürülen basmakalıp

–ama sadece basmakalıplılıkla sınırlı olmayan-insan tiplmesiyle alakalı olmasındandır. Bu aralar, Raws’ın Adalet Teorisi ile boğuşma halindeyim. Kendisi ısrarla şunu iddia ediyor. Her hangi bir şeyi(çv notu: uygulamayı), bireylerin hak ve ihtiyaçlarının ihlal edilmesini doğurduğu koşullarda, salt genel toplumsal çıkarlara en geniş anlamda hizmet etme temelinde meşru gösteremezsin-bu yolda ilerlersen totaliterciliğe varırsın.

Bana göre bu yanlıştır, topluma dair gerçek ve materyalist bir bakış açısına dayanmamaktadır. Ama bununla boğuşmak zorundayız, tıpkı BA ve BS’de bireye ve kolektife dair belirlemelerimde yapmış olduğum gibi[21]. O alanda bile daha fazla çalışma yürütmeye ihtiyaç vardır-sadece, bir bütün olarak toplumun çıkarına olduğu gerekçesi ile bireyi ayaklar altına almamak.

Mao’ya, aydınları kırlık bölgeye gönderdiği için saldırılarda bulunanlara cevaben söylenebilecek ve içeriği itibari ile doğru olan böylesi bir belirlemeyi sunabiliriz: “bakınız Çin’de hiç kimse köylülere kırlık bölgelerde olmak isteyip istemediğini sormamıştır.”-son derece önemli bir nokta, ama yaklaşımın eğer bununla sınırlılıysa, ya da bunun ötesinden başka herhangi bir şey getiremiyorsan, sende, bizimde uzunca zamandır yerimizde saydığımız noktaya gelmişsin demektir. Bu mesele, hakikatin bizim için önemli olup olmamasına paraleldir.

Üçüncü bir yoldaş: Metoda, yaklaşıma ve dalgalı denizde köpek balıklarına değinmek istiyorum. Mevcut durumda henüz tam olarak kavrayamadığımız bir sürü şey var ortada. Ve bunların, ekseriyetle gereksiz, dikkat dağıtıcı ve anlayışlarımızı mahkûm edici bir biçimde kendilerini dayattıkları yönünde sahip olunan bir anlayış var. Birde epistemolojik anlamda, temel bir yönelim meselesi söz konusudur. Kişinin buna nasıl baktığı sorunu. Ve senin (Bob Avakian’a hitaben) getirdiğin kavram, bakış açısının önünde yükselen bariyerlerden birçoğunu yıkıyor aslında. Bunu memnuniyetle karşılıyoruz. 1980’li

yılların analizine bak.(burada belirtilen nokta, RCP'nin o döneme ilişkin yapmış olduğu analizdir. Buna göre, ABD'nin önderliğini yaptığı blok ile Sovyetler Birliği'nin önderliğini yaptığı blok arasında, bir dünya savaşının patlayacağı ve dünyanın büyük ya da stratejik anlamda önemli bölgelerinde devrimlerin gerçekleştirilmesi suretiyle engellenemediği takdirde, bunun kaçınılmaz olduğu belirtiliyordu.) o dönemde yapmış olduğumuz şeyin-söz konusu analize ilişkin olarak-ne olduğuna dair ciddi bir araştırmanın yapılmasının gerekli olduğunu ısrarla vurgulamıştın. Birde "bilgi teknolojisindeki devrimin" önemini küçümseyerek, bunun meseleyle olan bağıını gözden kaçırmış olduğuna ilişkin olarak yapmış olduğun bir özeleştiri söz konusudur.(burada, Başkan Avakian'ın 80'li yılların başlarında yazdığı "Ejderhaların Hasadı İçin" kitabında kendisi hakkında getirdiği özeleştirel yorumlara atıfta bulunuluyor.

Başkan Avakian'ın bu noktada, Sovyetler Birliği'nin revizyonist önderliği tarafından "Bilgi Devrimi"nin sebep olduğu büyük değişikliklere dair yapılmış olan yorumların bizzat kendisi tarafından o dönem fazlaca göz ardı edilmiş olduğuna değinmişti). İşte o noktada Sovyet revizyonistlerinden gelen bir anlayış vardı! Ancak belli koşullar altında gereksiz ve konuyla alakalı bulunmayan şeyler olarak telakki edilseler de, gerçekliğin bütün bu değişik seviyelerdeki ifadesi, sonuçta gerçekliğin çeşitli yönlerine tekabül eder. İstersen kendini tehlikeye atma pahasına onları göz ardı edebilirsin. Bu yaklaşıma karşı oldukça yoğun bir direniş vardır. Ancak kitlelerin dünyayı bütün boyutlarıyla anlayabilmeleri gereklidir. İnsanlık kendini bilinçli bir şekilde dönüştürür. Bunun, maddi gerçekliğin tümünü değiştirmeye alakası vardır... Komünizm nedir? Ve oradan sonra nereye gidilecek? Bunun cevabı oraya varmaktan geçiyor. Dünyanın materyalist bir tarzda anlaşılması ve insanlığın bununla olan ilişkisi. Gerçekliğin sana önemli gelen yanlarını cımbızla çekerek varamazsın oraya. Yürüyüşünü eğer ekonomist ve revizyonist bir güzergahta sürdürürsen, gerçekliğin bu

değişik yönlerini, tekerleğine çomak sokan olumsuzluklar olarak görürsün. Eğer gerçekten komünist ve materyalistsen, senin için maddi gerçekliği anlamanın önemi vardır. Marksist ekonomiyi gerçekten anlayabilmek, dünyayı şimdiki durumda kavrayabilmek ve tam olarak yansıtabilmek maddi gerçekliği.(çv notu: bütün bunların senin için önemi olmalıdır)

Dördüncü bir yoldaş: Bu köpekbalıkları meselesine dair. Sorunun özü, bizim köpekbalıklarıyla baş edebilip, baş edemeyeceğimiz gerçeğidir. Sorunlarla baş edebilir miyiz? “Bir Dönemin Bitişi-Yeni Bir Dönemin Başlangıcı” [\[22\]](#) kitabında yürütülen bir tartışmayı hatırlıyorum. Burada genel anlamda şöylesi bir meyil söz konusuydu: Stalin’e ait şeylerden en fazla ne kadarını muhafaza edebiliriz? Stalin’in yönetimi altında bir sürü kötülük yaşandı, BPKD’de de problemler mevcuttu. Bunlara bakmamız lazım. Bunu “proletaryanın o tanrısal mertebesine” oturmadan başaramazsın. Fakat dinsel inanç, bizi bunu yapmaktan alıkoyuyor. Bu noktada Not Turner’in durduğu yere gidelim; bu, tarihin köleler tarafından yapılmasıdır. Meseleye bunun ışığından bakmalıyız. Kölelerin, köleliğe son vermeleri meşrudur. İnsanlar, bu gibi şeylere bakarken burun büküyorlar, ama bunu ele almak zorundayız... Buna eğer şimdi el atmazsak, yarın devlet iktidarı sahibi olduğumuzda nasıl el atacağız?

Uzanma-Uçuş serisinin [\[23\]](#) son sayısında, yapmayı bilmediğimiz iki şeyin bulunduğu söyleniyor. Beklenen an geldiği zaman, bizzat karşı tarafı nasıl devirip iktidarı fethedebileceğimizi henüz bilmiyoruz ve daha sonra bizleri bekleyen çok daha ağır bastırma ve ezme koşulları altında nasıl ayakta kalabileceğimizi de bilmiyoruz. Bu kolay hazmedilebilecek bir şey değildir. Alıp kitlelere sun bakalım bu fikri. Böyle mi yapacağız? Sağlam Çekirdek-Geniş Esneklik diyalektiğini kabul ediyoruz. Peki, bütün bunlara dayanabilir miyiz? İnsanlar pratikte bir şeyler yapacaklar ve sen bunu kontrol altında tutamayacaksın. Dünya hakkında bilgi edinmenin ve dünyayı dönüştürmenin yolu bu mudur? Neden, divanında belirtmiş

olduğun gibi şairane bir ruha sahip olmamız gerekiyor? Buna sahip olmamak neden bizim için tehlikelidir ve doymak bilmez bir tutkuyla dünyayı anlamak ve onu dönüştürmekle ne gibi bir bağlantısı vardır bunun? İhtiyacımız olan şey “proletaryanın o tanrısai mertebesi”ne ait olan bir perspektifle meselelere yaklaşmak ve senin(Başkan Avakian’a hitaben) biraz önce sözünü ettiğin şekilde, tepeye çıkıp insanlığın tarihsel yürüyüş merasimini seyretmek midir? Tam da bunu yapmadığın zaman duygusallığa düşmüş oluyorsun aslında- yani, bizzat bu sistem tarafından engellenen ve zincire vurulan şeyin, halkın potansiyeli olduğuna dair belli bir kavrayışı yakalamak yerine, sahte duygusallık pozisyonuna düşmüş oluyorsun.

“Ejderhaların Hasadı İçin” kitabının sondan ikinci paragrafında söylenen şeyin neden söylenmiş olduğunu hep düşünmüşümdür (Son tahlilde, Engels’in de bir keresinde ifade ettiği gibi, proletarya kurtuluşunu savaş meydanında kazanmalıdır) Ancak burada söz konusu olan mesele, sadece bu anlamda nasıl kazanacağımız değil, aynı zamanda, en geniş anlamıyla nasıl kazanacağımızdır. Düşmanın yenilgi koşullarında bile, devrimden nasıl intikam alacağına ve onun gelecekteki çözülüşünün tohumlarını nasıl ekeceğine ilişkin olarak, ekseriyetle başvurduğu-ve son derece ciddi olmasına rağmen, belki de sessizce piyasaya sürüldüğü için pek dikkat çekmediği-yöntemlerden bir tanesi, kendisini yenilgiye uğratabilmesi için, devrimcileri benzemeye mecbur bıraktığı şeydir.

Bu işin varacağı nokta şudur: siperlerde, onun karşısına çıkmak mecburiyetinde kalacağız ve muazzam bir yıkımın toz bulutları arasında onu yeneceğiz. Ama bunu yaparken, düşmanla aramızdaki en büyük farkı ortadan kaldırmamaya gayret edeceğiz. Burada, Marx’ın getirdiği örnek son derece aydınlatıcıdır; kendisi, burjuvazinin ideologlarıyla ve savunucularıyla defalarca yakın siperlerde muharebeye tutuştu, ama hiçbir zaman onlara karşı, onların kavramlarıyla ve onların bakış açısıyla savaştı. Marx’ın hayat veren bir

metodu ve ilham veren bir hedefi vardı. İlkelerimizde kararlı olma tutumumuzu muhafaza etmeliyiz. Ama bunun yanı sıra, esnekliğimizi, materyalizmimizi ve diyalektiğimizi, gerçekliğimizi ve romantizmimizi, belli bir amaca sahip olma bilincinin getirdiği ağır başlılığımızı ve olayların gülünç yönünü görebilme kabiliyetimizi de muhafaza etmeliyiz.[\[24\]](#) Peki, bu satırlar, eğer o noktaya gelinmemiş olunsaydı, orada yer alır mıydı? İşte divanın kuşanma noktasında bizi yönlendirdiği “model” ve önümüze sürdüğü sınav budur.

Kapsamına Al Ama Yerine Koyma: Köpekbalıkları ve Lepistesler

(Çv Notu: Lepistes, rengârenk beneklere sahip, telli duvaklı, küçük ve şirin bir akvaryum balığıdır. Tartışmada yapılan benzetme, onu estetik yanına değil, zararsız bir balık oluşuna işaret edilmektedir.)

Bob Avakian:Chomsky ve Barsamian ile yapılan röportajı okuyordum. Bir ara Barsamian şöyle söylüyor; “siyasetinin, dilbilimciliğinle ne alakası olduğunu sormayacağım.” Bunun üzerine Chomsky teşekkür ediyor. Kendisi, bu iki şeyi tamamıyla ayrı olarak görüyor ve enstrümantalist bir görüş karşısında aşağılanmış olduğu hissine kapılıyor- yani, her iki olgunun mekanik anlamda bir biriyle herhangi bir alakasının bulunduğu yönünde getirilen anlayış onu rahatsız ediyor. Bu iki olgu arasında kuşkusuz bir alaka vardır, ama bu, mekanik ve indirgemeci bir alaka anlamında değil, bir bütün olarak farklı bir seviyede ele alınmalıdır.

Başka bir tartışmada, insanların dil konusunda kabiliyetlerine değinirken, insanların dil konusunda sahip oldukları yeteneğin evrim sürecinin bir ürünü olduğu sonucuna varıp varamayacağımızı soruyor Chomsky. Evet, diye yanıtlıyor sorusunu, ama bunun tam olarak nasıl gerçekleştiğini söyleyemeyiz, diyerek sürdürüyor açıklamasını. Bu elbette böyledir, ama sorun, bunu o aşamada bırakmamaktır. Yani

bilimsel anlamda bu konu hakkında öğrenilmesi gereken daha çok şey vardır. Peki, insanların bilgiyi nasıl edindikleri üzerine yürütülen bu çalışmanın bizler için bir önemi var mıdır? Evet.

Bir anlamda burada anlatılmak istenen, belli bir tarzda sanat yapmak gibi bir şeydir. Burada da yine üç ayrı modelin söz konusu olduğunu belirtebiliriz. Birincisi, klasik komünist partilerim tarzıyla, ekonomist ve sendikacı bir yaklaşımla, "sanatçıları grev mitinginde halaya sokalım" yaklaşımıdır[25]. İkincisi, "sanatçılar devrim makinesinin dişlerini ve çarklarını meydana getirsinler" anlayışıdır. Ya da sanatçılar dar anlamda olmasa bile, devrime hizmet eden eserler sunsunlar anlayışıdır. Evet, sanatsal çalışmalarıyla devrime hizmet etsinler ama bu, Çin'de Kültür Devrimi sırasında geliştirilen ve üzerinde ciddiyetle durulması gereken ve yine daha iyisini başarmakla mükellef olduğumuz "model çalışmalarla" sınırlı kalmasın. Ayrıca üçüncü bir yaklaşıma ya da modele ihtiyacımız vardır. Sanatçıların, bu anlamda şeylere hizmet etmeyen sanatsal çalışmalarda bulunmaları.

Bu çelişkileri, bir sanatçıyla yaptığım görüşme sırasında gündeme getirdiğimde- yani sanatçılar yeni toplumda, hem sanat eserleri yaratmayı, hem de diğer sanatçılarla ve halk kitleleriyle bağlarını koparmamayı nasıl başaracaklar, çelişkisini açtığımdaya- kendisi, sanatçıların kooperatiflerde yaşayıp çalışmaları ve kendi sanatsal faaliyetleri yanı sıra, topluma diğer yönden katkıda bulunmalarını sağlayacak başka şeylerde yapmaları fikrini ortaya attı. Bu belli bir boyutta üzerinde düşünmeye değecek bir öneridir. Ve evet insanlar finanse edilmek durumunda olacaklar ve bu fonu sağlayacak olanlar, devrime dolaysız olarak hizmet eden şeylere ayırdıkları fonlarla, devrime dolaysız olarak hizmet etmeyen şeylere ayırdıkları fonları bir araya getirmek durumunda olacaklar.

İnsanların başlarını alıp gitmelerinin bir rolü vardır ve bunun nereye varacağını bilemezsin. Mücadeleyle dolaysız anlamda bağlantı kurabilecek türden sanatsal çalışmalara

ihtiyacımız vardır. (model çalışmalarda ifadesini bulan sanatsal faaliyetler gibi) bunun yanı sıra sanatçıların başlarını alıp, kendi dürtülerinin peşine gitmelerine de ihtiyacımız vardır. Bilim ve sanata böylesi bir boyutta yaklaşıldığında, bazı insanların hangi alanlarda çalışma yürüteceklerine dair sahip olunan genel bir fikir temelinde finanse edilmelerini izleyen sürecin belli bir aşamasında kayda değer bir ürün çıkaramamalarını gerekçe yaparak, ayırmış olduğun fonun boş yere harcandığı sonucuna varamazsın.

Bütün bu çabaları, bazen her hangi bir yere varamayabileceğini görmek ve bunun söz konusu sürecin bir parçası olduğunu kavramak durumundasın. Aslında bu, toplumun bütün gözeneklerinden komünizmin fışkırdamakta olduğuna dair Lenin'in sunduğu anlayışla en geniş manada örtüşmektedir. Evet, (bilimsel incelemelerde bulunan genç bir yoldaşı kastederek) bilim felsefesi üzerine mücadele etmeli ve hakikate daha bütünlüklü bir şekilde varabilmenin bir aracı olarak ele almak suretiyle MLM içinde mücadele verilmelidir. Ancak, kabul edilmesi gereken diğer bir şeyde şudur; birileri çıkıp eğer Büyük Patlama'dan bir gün önce yaşananların neler olduğuna dair bir şey keşfederse, bunu bilmek a)ilgimizi çeker ve b)bu dar olmayan anlamda devrimci mücadelenin ve sınıf mücadelesinin bir parçası haline gelir. Değişik sınıflar, şeyleri farklı biçimlerde yorumlarlar ve onları değişik yollarla bastırmaya yönelirler(bilimi, politik ve ideolojik sebeplerden ötürü bazen bastırmaya yönelmiş olan tek sınıf proletarya değildir, Bush ve şürekâsının şu yaptıklarına bir bakın!)

Bakınız, dünya bilfiil hareket halindeki maddeden meydana gelmiştir. Materyalizm ve diyalektik dünyanın kendi durumuna tekabül ediyor ve onu daha fazla derinlemesine incelememize olanak sağlıyor. Dolayısıyla, gerçekliğe dair olguların daha fazla keşfedilmesi, diyalektik materyalizmin kapsamını genişletir ve onu bilfiil güçlendirir. Bunun üzerinden sınıflar mücadeleye tutuştuklarında bu, ideolojik arenada

sürdürülen sınıf mücadelesinin bir parçası haline gelir. Bilgi edinme arayışının kendisi, sadece ideolojik arenada sınıf mücadelesi yürütebilmek için keşiflerde bulunma seviyesine indirgenmemelidir. Bu durum aslında şöyle işler; gerçeklik hakkında daha fazla bilgi edinirsin ve eğer diyalektik materyalizmi doğru kavırıyorsan, öğrendiğin her şey, keşfettiğin her bir hakikat, diyalektik materyalizmi takviye eder, güçlendirir, zenginleştirir ve dolayısıyla kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesinin bir parçası ve hatta komünizm de dahi ideolojik mücadelenin bir parçası haline gelir. Evet, bu genç yoldaş için söz konusu olan şeyin bir yönü, sınıf mücadelesini o arenada(bilim ve bilim felsefesi arenasında) yürütmektir, ama bununla sınırlı değildir ve buna indirgenemez.

İkinci yoldaş: Bu mesele bizim, insanları, düşünebilmeleri noktasında nasıl eğittiğimizle alakalıdır. Önderlik edebilme noktasında kendimizi donatma anlamında, hangi türden insanlar olmak istiyoruz. Kitlelerin felsefeyi araştırmalarından bahsediyoruz, peki biz araştırıyor muyuz? Divan, sınırları zorlamaya çalışıyor. Buna karşıt yaklaşımın sahipleri ise, “bizim takım taklavatımız tamam” diyorlar ve divan tarafından sürekli olarak sıkıştırılıyorlar. Bu yola başvurduğumuz takdirde, devlet iktidarının icrasını başarabilmemizin gerçekten mümkün olup olmadığı soran aydınlara ne cevap vereceğiz? Şunu ya da bunu nasıl ele alacaksın? Komünistler, ekseriyetle bu sorulara geçiştirici cevaplar veriyorlar. Karşılarına çıkarılan şeyleri kuraldışı olarak mahkûm ediyorlar ve bu tutum, sonuçta Orwell’leri doğruluyor. Bazı sorular yanlış yerden geliyor, ama bunu *a priori* bir tarzdan, önceden belirleyemezsin. Sular oldukça dalgalı ve ortada köpekbalıkları dolaşıyor, ancak bunların birçoğunun daha sonra dişsiz lepistes balıkları olduğu anlaşılıyor. İnsanları eğitmemiz lazım.

Buna halk arasındaki çelişkiler meselesi de dâhildir. “Kapsamına alır, ama yerine geçmez” görüşünün sunduğu geniş

açılı yaklaşım, bize bütün bu alanlardan öğrenebilme arayışı içerisinde bulunmayı emrediyor. ("Kapsamına alır, ama yerine geçmez" Mao Zedung tarafından marksizmin fizik, sanat vs alanlarındaki teorileri kapsamına aldığı ancak kendisini bunların yerine geçirmediğine dair formüle edilmiş olan bir ilkedir. Bu ilke Bob Avakian tarafından daha fazla geliştirilmiş ve uygulanmıştır)[26] Dünyanın bilfiil nasıl bir gelişim seyri izlediğine dair sürdürülmekte olan bir mücadele vardır; yavaş yavaş mı gelişiyor? Yoksa sıçramalar biçiminde mi? Bu bizim için önemli midir? Evren nasıldır? Biz maddenin nasıl bir hareket izlemekte olduğunu önemsiyoruz. Biz maddenin bir parçasıyız. Maddenin hareket halindeki bütün biçimlerini kapsayan bazı ilkeler vardır. Ve bunları, bilim ve sanat yoluyla, doğru bir yaklaşımla ve şeyleri kuraldışı olarak mahkûm etmeden anlamaya ihtiyacımız vardır. Sovyetler Birliği'nde insanlar buna bağlı olarak haksız yere bastırıldılar. Eğer bu yanlış çizgi iktidara gelirse, olacağı budur. Dişsiz Lepistes balıkları açısından önemlidir bu. Ama şeyler hakkındaki hakikate ulaşma çabası içinde bulunmazsak, köpekbalıkları ve dişsiz lepestesler arasındaki farkı göremeyiz. Hakikati önemsememizi gerektiren birçok sebep vardır. Sadece partimiz açısından değil, tarihimiz açısından da Komünist hareket içerisinde süregelen bir problemin varlığına işaret ettiğinde(Başkan Avakian'a hitaben) ve zamanın büyük çoğunluğunda, komünistlerin çoğu komünist değildir! dediğinde, insanlar neden şoka uğramışlardır?

Açıkçası belli şeylerden kopmazsak iktidarı fethedemeyiz- ya da kazayla fethetsek bile onu kullanmak suretiyle iyi denebilecek hiçbir şey yapamayız. Eğer, insanlar materyalizmin suyunda güzelce terbiye edilirse, bu gibi şeyler karşısında şoka uğramazlar ve bunları daha iyi bir biçimde ele alabilirler. Hakikati idare etmemiz ya da onu kontrolümüz altına almamız hiçbir zaman mümkün olmayacaktır. O, maddeden çıkar. Hakikat korkutucu bir şey değildir.

Bob Avakian: Bütün bunlar son derece önemlidir. Aynı zamanda,

benim mücadelesini yürüttüğüm bu metot ve yaklaşımla karşısına dikileceğimiz belaların ne olduğunu anlayamazsak-“sağlam çekirdek ve hayli esnekliğin” ve buna bağlı diğer şeylerin içerdiği ilkeleri kavrayamazsak-lime lime doğranırız (çn. –drawn and quartered-İngiltere tarihinde, Kraliyet güçlerinin muhaliflerine uyguladığı ve iç organların çıkarılıp, bedenin parçalara ayrılmasına dayanan korkunç bir işkence ve katliam örneğidir).

Ortalık çok karışık ve zorluklar olacak. Ortalık çok karışacak. Ortalık, yaşama coşkusunu alevlendiren taze bir nefesle canlanacak. Bu bizim gerçekten komünist olmamamızı ve bunu en üst düzeyde uygulamamızı gerektiriyor. Burada son derece açık ve net bir biçimde ifade etmek istiyorum, eğer bu yanlış çizgi üstün hale gelirse ve insanlar bu çizgiyle iktidara gelirlerse çok kötü olacak. Stratejik anlamda bunu korkutucu bulmadığımızı söylerken haklı olduğunu düşünüyorum. Yorumlarında ifadesini bulan ana yönelim ile hem fikirim. Ama belki de tali bir yöne tekabül etse de bunların biraz korkutucu bulunmalarını gerektiren bir durum vardır. Zorlukları küçümsememeliyiz. Bu sürecin içerisinde, kargaşa, bol oranda mevcut olacak. Bunu (benim önerdiğim tarzda) yapamayacağımızın söylenmesi, öyle maddi gerçeklikte hiçbir temeli olmayan boş bir iddia değildir.

Ama maddi gerçeklik çok daha kuvvetli bir biçimde, bunun yapılabileceğine ve benim geliştirmekte ve kavgasını yürütmekte olduğum gibi sağlam çekirdek ve hayli esnekliği uygulayabileceğimize işaret ediyor. Ve gerçektende bunun yapılabilmesinin ve komünizme varabilmesinin tek yolu buradan geçiyor.

Yayıncının Notu: Dipnotlarda adı geçen belgelerin büyük çoğunluğu Türkçeye çevrilmemiştir.

[1] Bob Avakian'ın “Bilim, Kültür ve Sanat Üzerine Gözlemler”inden alınıp bu

makalede yayınlanmıştır. (İnsight Press Chicago, 11.2005 İlk defa Devrimci İşçi'nin 1262.sayısında yayınlandı. 19 Aralık 2004)

[2] Bob Avakian "Dünyayı Fethet! Enternasyonal Proletarya Bunu Yapmaya Muktedir, Yapmalı Ve Yapacak" Devrim No 50, Aralık 1981

[3] Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Genelgesi, 16 Mayıs 1966, Çin'de BPKD üzerine önemli belgelerde yer alıyor. Çin Yabancı Diller Matbaası, Pekin 1970

[4] Bob Avakian, "Dehşetli Son Ya Da Dehşete Son!" RCP Yayınevi, Chicago, 2984

[5] "Cark Sagan ve Stephen Gould'a Bazı Sorular" ve "Carl Sagan, Stephen Gould ve İsaac Asimov'a İlave Sorular" Bob Avakian'ın "Yansımalar, Çizimler ve Provakasyonlar, Makale Ve Yorumlar"dan alınmıştır. 1981-1987, RCP Yayınevi, Chicago 1990

[6] Bob Avakian'ın "Stratejik Meseleler" üzerine vermiş olduğu bir başka konuşmanın söz konusu bölümü. Bu, "proletaryanın tanrısai mertebesini" tartışan diğeri bir konuşmadır ve henüz yayınlanmamıştır. "Büyük Amaçlar Ve Muhteşem Strateji"'de yer alan "Kavgamız Sadece İntikam İçin Değil, Bütün İnsanlığın Kurtuluşu İçindir!"de tartışılmaktadır. Devrimci İşçi Dergisi, 1140.sayı, 24 Şubat 2002, ayrıca, "Devrimi Kavra Üretimi Arttır, Yeni Duruma İlişkin Bazı Değerlendirmeler"den alınmış olan "Temel İlkelere Kararlıca Bağlı Olmak Ama Batıl İnanç Ve Geleneklere Bel Bağlamamak" Devrimci İşçi, Sayı 1186, 9 Şubat 2003, www.revcom.us adresinden temin edilebilir. Bu mesele ayrıca bu sayıda "Proletaryanın Tanrısai Mertebesi, Akıp Giden Tarihe Geniş Açıdan Bakmak" belgesinde de tartışılmaktadır. "Stratejik Meselelere" ilişkin bölümler Devrimci İşçi'nin 881 ve 884-891 sayılarında yer alıyor, Kasım 1996'dan Şubat 1997'ye kadar ve ayrıca Devrimci İşçi 1176-78 sayılarında da bulunuyor. (24 Kasım'dan 8 Aralık'a kadar)

[7] Bill Martin, Chicago De Paul Üniversitesi'nde Felsefe Profesörü ve Sosyal Teorisyendir. Yazmış olduğu kitaplardan bazıları; "Kördüğüm İçinde Politika" 1996, "Radikal Proje: Sartreci İncelemeler" 2001, "Avant Rok" 2002 ve "Marksizm Ve Gelecek Çağrısı; Etik, Tarih Ve Politika Üzerine Sohbetler", Bob Avakian ve Bill Martin, Açık Mahkeme Yayınevi, Chicago 2005, tartışma yürütülürken henüz yayınlanmamıştı.

[8] Bu konuşmanın ses kayıt dosyaları internette www.bobavakian.net üzerinden temin edilebilir.

[9] Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için Bob Avakian tarafından verilen “Diktatörlük Ve Demokrasi, Komünizme Doğru Sosyalist Dönüşüm”e başvurulabilir. Ayrıca bu konuşmadan bölümler 250-52, 254-55, 257-58 ve 260 no’lu sayılarında bulunabilmir.

[10] Bu yukarıda sözü geçen “Diktatörlük Ve Demokrasi, Komünizme Doğru Sosyalist Dönüşüm”e tekabül ediyor.

[11] Lee Feigon “Mao, Yeni Bir Yorum” İvan R.Dee Publishers, Chicago 2002

[12] Devrimci İşçi’nin 250.sayısında yer alan “Diktatörlük ve Demokrasi, Komünizme Doğru Sosyalist Dönüşüm”den alınmış olan “Fikirler Dünyasında Mücadele”ye bakınız. (Lysenko bir Sovyet ziraat uzmanıydı. Kendisi anlaşılabilirdi kadarıyla, genetik bilimine dair yanlış bir yaklaşıma dayanan pragmatik bir bakış açısıyla zirai üretimin arttırılması yönünde fikirler ileri sürmüştür. Bunların arasında, yaşam süreci içerisinde elde edilen karakteristiklerin kalıtımsal olarak bir sonraki nesile geçirilmesine dair anlayışlar vardı ve dolayısıyla Stalin tarafından desteklendi. Bu hadisenin sadece Sovyetler Birliği açısından değil Uluslararası Komünist Hareketin tümü açısından da ciddi olumsuz sonuçları oldu-Kazanılacak Dünya)

[13] Stephen Kinzer “Şahın Bütün Adamları: Bir Amerikan Darbesi Ve Ortadoğu Terörünün Kökleri” John Wiley ve Son’s Inc., New Jersey 2003, Mossadık, seçimle başa gelen popüler bir hükümet lideriydi. Kendisi CIA önderliğinde gerçekleştirilen ve İran’daki gericiyle ortak çalışma yürütme ve onları yönlendirme temelinde devreye sokulan bir darbe ile devrilip, yerini kendisinden sonra tahta geçen Şah’a bıraktı. Çıkarlarına bilfiil hizmet etmekte olduğu ABD emperyalizmi tarafından desteklenmekte olan İran Şahı’nın yönetimi döneminde, geniş halk muhalefetine ortaya çıkmasının yanı sıra, gerici İslamcı kökten-dincilerinde güçlenmeleri sonucu yarattı. 1970 yılların sonlarına doğru yükselen halk muhalefeti, Şah’ın devrilmesine, ama bunun yerine maalesef gerici dincilerin iktidara gelmelerine yol açtı.

[14] Bob Avakian “Sahte Komünizm Öldü... Yaşasın Gerçek Komünizm...” İkinci Baskı, RCP Yayınları, Chicago 2004, sayfa 55-74

[15] “İki Büyük Kamburu Aşmak: Dünyanın Fethedilmesi İlişkin Ek Düşünceler”, Bob Avakian’ın 1990’lı yılların sonuna doğru vermiş olduğu bir konuşmadır. Bu konuşmanın bazı bölümleri Devrimci İşçi’de yayınlanmıştır ve internetten www.revcom.us üzerinden temin edilebilir. “Proletarya Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü –Topluma Önderlik Etmeye Dair Radikal Bir Görüş” yazı serisi RW’da Sayı 214’den 226’ya kadar yayınlanmıştır. (5 Ekim 2003’den 25 Ocak 2004’e kadar) Ayrıca “Kamburu

Aşmak” RW 927, 930, 932 ve 936-940 no’lu sayılarında 12 Ekim, 2 Kasım, 16 Kasım ve 14 Aralık 1997 tarihlerinde ve 18 Ocak 1998 tarihlerine kadar yayınlandı. Bu konuşmadan alınan diğer iki ek bölüm ise, “Materyalizm ve Romantizm; Mit Olmadan Yapabilir Miyiz?” RW 211, 24 Ağustos 2003 ve “George Jackson’u Tekrardan Okumak” RW 968, 6 Ağustos 1998. Bütün bu metinler www.revcom.us üzerinden temin edilebilir.

[16] Stephan Courtois “Komünizmin Kara Kitabı: Suç, Terör, Baskı” Harvard Üniversitesi Yayınevi, 1999

[17] Arno J.Mayer “Kabaran Öfkeler: Fransız Ve Rus Devrimleri’nde Şiddet Ve Terör” Princeton University Press, Princeton NJ, 2000

[18] “Komünizme İlerleme”ye bakınız, RW 260(28 Kasım 2004) “Diktatörlük ve Demokrasi: Komünizme Doğru Sosyalist Dönüşüm”den alınmıştır. Tam metin www.revcom.us üzerinden temin edilebilir.

[19] Bu meseleye ilişkin daha kapsamlı bir tartışma için, Bob Avakian’ın “Diktatörlük ve Demokrasi: Komünizme Doğru Sosyalist Dönüşüm” üzerine yaptığı konuşmaya bakınız.

[20] Ardea Skybreak’in “Evrin Bilimi” üzerine hazırlamış olduğu yazı dizisi RW(Devrimci İşçi)’nin aşağıdaki sayı ve tarihlerinden alınmıştır: 1157, 1159, 1160, 1163, 1164, 1170, 1179-1183 ve 1215-1223

[21] “Büyük Amaçlar ve Muhteşem Strateji”, Bob Avakian’ın 1990’lı yılların sonunda yapmış olduğu bir konuşmadır. Bundan alınan bazı bölümler RW’nin 1127-1142 sayılarında(18 Kasım 2001’den 10 Mart 2002’e kadar) yayınlanmıştır. İnternetten www.revcom.us sitesinden temin edilebilir.

[22] Bob Avakian “Bir Dönemin Sonu-Yeni Bir Dönemin Başlangıcı” Devrim, Sayı 60, 1990 Sonbaharı

[23] “Sonuç: Göğüslememiz Gereken Zorluklar” RW 1210, 17 Ağustos 2003, “Doruklara Uzanmak ve Güvenlik Ağı Olmadan Uçmak Üzerine” Bob Avakian’ın 2002 senesinin sonunda yapmış olduğu bir konuşmadan alınmıştır. Bu konuşmadan bazı bölümler RW’nin 1195-1210 sayılarında(20 Nisan-17 Ağustos 2003’e kadar) yayınlanmıştır. İnternetten www.revcom.us adresinden temin edilebilir.

[24] Bob Avakian “Ejderhalar Hasadı İçin”-“Marksizm Krizi” ve Marksizm’in Gücü Üzerine-Şimdi Her Zamankinden Daha Fazla”, RCP Yayınevi, Chicago 1983, Sayfa 152

[25] Bu, ABD Komünist Partisi'nin(CPUSA) sahip olduğu yaklaşımın kısa bir özetini içeriyor. CPUSA'nın sanata yönelik olarak faydacılığın ve enstrümantalizmin ağır etkilerini taşıyan bir yaklaşımı vardı-sanatçıların ilgilerinin dar anlamda işçi hareketine yöneltilmesi, proletaryanın sanat alanında rektifiye edilmesi ve radikal demokrasiden hiçbir zaman tam olarak ayrılmamış, Marx tarafından belirtilen iki radikal kopuşu kucaklayamamış bir bakış açısı ile sanatı ve gerçekliği ele alma.

[26] Bakınız örnek olarak onun bu meseleye ilişkin olarak "Diktatörlük ve Demokrasi; Komünizme Doğru Sosyalist Dönüşüm"de yürüttüğü tartışma.